

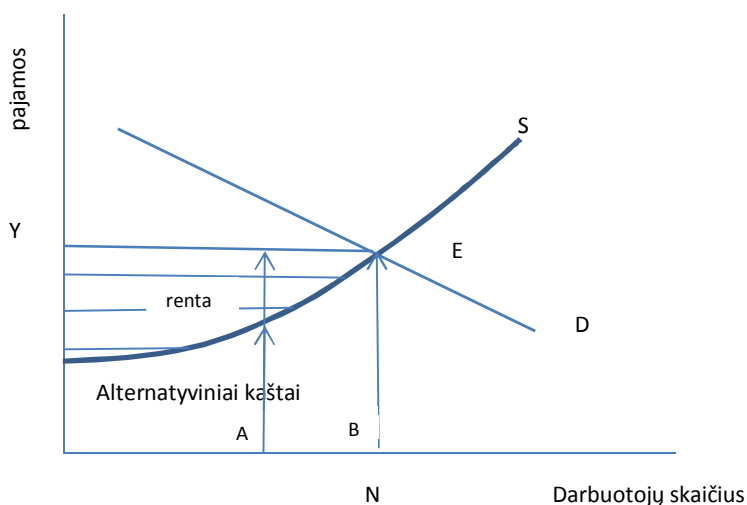
Ekonominės rentos esmė

Išsivysčiusiose šalyse darbo pajamos sudaro apie $\frac{3}{4}$ nacionalinių pajamų. Darbas – tik vienas iš gamybos veiksnių. Likusią nacionalinio produkto dalį sudaro pajamos, gautos iš kapitalo ir žemės.

Kad gamybos procesai vyktų nenutraukiamai, būtina atkurti bent jau tokį pat sunaudoto veiksnio kiekį, t.y. būtinos jo reprodukcijos sąnaudos.

Todėl sąvoka **ekonominė renta** atspindi tam tikro gamybos veiksnio pajamų ir jo reprodukcijos sąnaudų skirtumą, kuris susidaro, kai iš gamybos veiksnio gautos pajamos viršija būtinąsias jo tolesnio funkcionavimo sąnaudas.

Dar galima pasakyti, kad renta – tai skirtumas tarp to, ką gamybos veiksnys uždirba ir tarp to, ką jis galėtų uždirbti kitur (jo alternatyvieji kaštai). Pasižiūrėkime į 2.7 paveikslėlį. Jame parodyta darbo rinka, kur visi darbuotojai gauna vienodą atlyginimą Y . Tačiau alternatyvieji kaštai yra skirtingi, ką rodo tiesės S aukštis, pavyzdžiui, taškuose A ir B . Vadinasi, šių asmenų gaunamos rentos taip pat skirtingos. Kad asmuo B būtų įtrauktas į tam tikrą darbinę veiklą, vos užtenka pajamų, nes tokias pat pajamas jis gali gauti alternatyvioje veikloje. Vadinasi, jo renta lygi nuliui.

2.7 pav. ekonominės rentos susidarymas

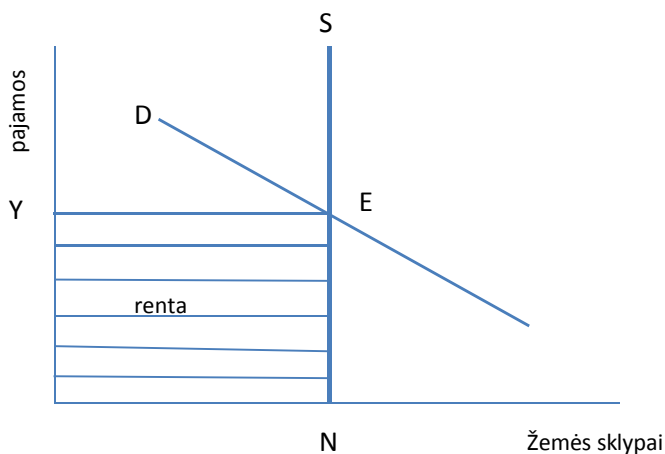
Tuo tarpu A asmens situacija yra kita. Jo potencialios pajamos, gaunamos kitoje tarnyboje (alternatyvieji kaštai) yra mažesnės, nei dabartinėje veikloje. Skirtumas tarp jo gaunamų pajamų Y ir alternatyviųjų kaštų yra šio asmens renta. Jei sudėtume visų asmenų gaunamą rentą, ją sudarytu grafike užbrūkšniuotas plotas. Vadinasi, Y dydžio atlyginimą gaunančių darbininkų skaičius N gaus visuminės pajamas, kurias sudarys alternatyvieji kaštai ir renta.

Renta susidaro tik tada, kai *pasiūla neelastinga* darbo užmokesčio atžvilgiu. Jei pasiūlos kreivė būtų absoliučiai elastinga, t.y. darbuotojų skaičius reaguotų į menkiausią atlyginimo pokytį, tai ekonominė renta būtų lygi 0. Jei pasiūla visiškai neelastinga, t.y. absoliučiai nereaguoja į, pvz., darbo užmokestį, tuomet

visos gamybos veiksnio pajamos ir yra ekonominė renta, .t.y nėra jokių alternatyviųjų kaštų. Šio atvejo pavyzdys yra **žemės renta**.

Žemės renta

Žemė yra faktiškai nekintantis gamybos veiksnys. Esant tokiai žemės pasiūlai, jos kainą iš esmės lemia paklausa. Žemės sklypas neturi panaudojimo alternatyvos, todėl jos alternatyvieji kaštai lygūs 0. Sklypų pasiūla absoliučiai neelastinga, todėl visos gautos pajamos ir sudaro rentą. Tai pavaizduota 2.8 paveiksle.

2.8 pav. žemės rentos susidarymas